

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndighetens arbete med tillgänglighet nationellt, i Norden och EU

Charlotta Edlund

SH-BL

12 november 2025

Beredskap och tillgång hänger ihop

Brist på ett kritiskt vaccin, antiviral eller antibiotikum kan orsaka hälsokriser och utbrott av smittsamma sjukdomar

Uppdrag

- Beredskap inför en *influensapandemi*:
  - Influensapandemivaccin (Garantiavtal)
  - Antivirala läkemedel (Långtidslager)
  - Antibiotika inför pandemi (Omsättningslager)
- **Vardagsförsörjning**
  - **Uppdrag om att säkra tillgång till särskilt medicinskt viktiga antibiotika**
  - Planer på pilot för ersättningsmodell för äldre antibiotika
  - **Nordiskt samarbete**
  - **EU-JAMRAI 2 (WP 9 Access)**
  - **DG HERA**

Folkhälsomyndigheten

På horisonten

- Krig och konflikt
- Klimatförändringar
- Ökad migration
- Handelskrig
- Sköra produktions- och leveranskedjor
- Större osäkerhet och oförutsägbarhet

Att fortsatt öka tillgängligheten till vissa antibiotika

Fortsätta med den sen tidigare pågående ersättningsmodellen där läkemedelsföretag erhåller en ersättning delvis frikopplad från försäljningen mot att uppfylla kraven och garantera tillgänglighet till vissa nya antibiotika

Efter en öppen upphandling skrevs oktober 2024 avtal med tre företag för fyra antibiotikaprodukter:

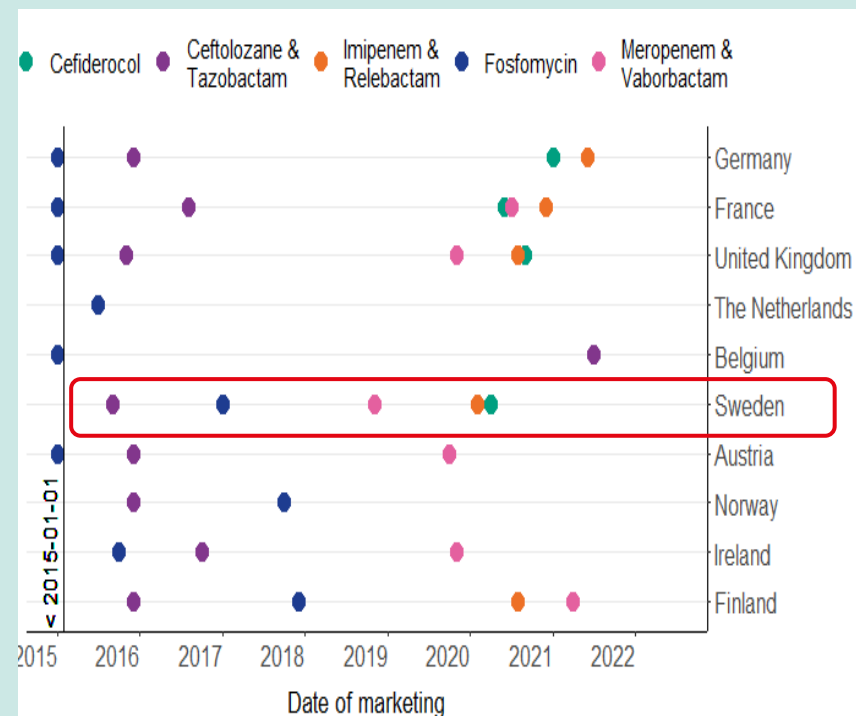
- Recarbrio (imipenem/relebactam)
- Zavicefta (ceftazidime/avibactam)
- Emblaveo (aztreonam/avibactam)
- Exblifeb (cefepime/enmetazobactam)

Slutrapprteras februari 2027.

Folkhälsomyndigheten

Resultat av pilotstudien 2022:
Sverige fick tillgång till flera nya antibiotika och dessutom tidigare än andra jämförbara och även större länder.

Tidpunkt för lansering av antibiotika som ingick i pilotmodellen i 10 europeiska länder.

Nordiskt samarbete

– Ad Hoc grupp

- Bildades på uppdrag av Nordiska Ministerrådet 2024
- Representanter från alla nordiska länderna
  - Från Sverige är Fohm med NLF/SKR med. Arbete pågår för att få med TLV och LV. Folkhälsomyndigheten leder arbetet
- Mandat att jobba med två spår
  - Gemensam nordisk *ersättningsmodell* för äldre antibiotika för öppenvård (som ska pilot-testas nationellt)
  - Gemensam nordisk *upphandling* av äldre antibiotika för slutenvård.

Gemensam upphandling:

- Danmark, Norge, Island – och Region Skåne gått med nyligen
- **Möjlighet att gå med** och på så sätt vara med och påverka/välja vilka läkemedel/antibiotika som upphandlas på detta sätt utifrån ländernas (och regionens) behov
- Inom WP9 har vi nationellt prioriterat kolistin och temocillin som skulle kunna vara lämpliga kandidater – beroende på behov

EU-JAMRAI 2 WP 9 Access

- Leds av Sverige och Norge
- Danmark och Frankrike task-leaders
- 16 länder deltar aktivt (2 har anslutit sedan arbetets start)
- Ett land skuggar arbetet
- Fohm och LV med i svenska arbetsgruppen.

→ Support EU member States in **implementing** concrete measures to contain AMR and reduce HCAI for a better health for the citizens

Prioriterade nationella åtgärder - WP9

- Ta fram en process för att nationellt systematiskt utvärdera insatser som avser att säkerställa hållbar tillgång till antibiotika (NLS-aktivitet)
- Öka engagemang i nationellt pågående arbete och formalisera samverkan på arbetsgruppsnivå
- Uppdatera Fohm:s lista över medicinskt prioriterade produkter med risk för bristande tillgänglighet
- Starta upp arbetet med veterinära åtgärder
- Jobba på nordisk ersättningsmodell – genom att delta i nordisk ad-hoc grupp
- Aktiviteter på övergripande WP9-nivå (håller på att definieras)
- Fler åtgärder kan tillkomma...

HERA

- Europeiska kommissionens myndighet för beredskap och insats vid hälsokriser (HERA) stöder projekt som stärker beredskaps- och insatskapaciteten inom hälsoområdet
- Behov i detta sammanhang kan initieras både av medlemsländer som eftersträvar samordning av insatser eller av HERA och EU-kommissionen
- Folkhälsomyndigheten deltar i HERAs arbete och har i uppdrag att representera Sverige i styrgruppen för den EU-gemensamma upphandlingen Joint Procurement Agreement.

Health Emergency
Preparedness and Response
(HERA)

https://health.ec.europa.eu/health-emergency-preparedness-and-response-hera_en

Folkhälsomyndigheten

Samordnad läkemedelsupphandling inom Joint Procurement Agreement (JPA)

- Innebär att flera medlemsstater går samman i en gemensam upphandling som genomförs inom EU:s ramverk, vid gränsöverskridande hot mot hälsan
  - Syftet är att samordna resurser, behov och upphandlingsprocesser för att säkerställa tillgång till viktiga medicinska motåtgärder såsom vacciner, antivirala läkemedel och sjukvårdsmaterial
  - Folkhälsomyndighetens ansvarar för JPA-frågor rörande läkemedel inför allvarliga utbrott av smittsamma sjukdomar
  - Socialstyrelsen har ansvar när det gäller läkemedel och sjukvårdsmaterial inför höjd beredskap, för katastrofmedicinsk beredskap, samt vid vissa andra behov.
- Fokus AB
    - Pilot för ersättning till nya antibiotika- inga avtal tecknade (avslutad)
    - Frågor till MS om intresse för JPA för äldre AB inkl. TB-läkemedel.

Tack!

